

prof. Małgorzata Bielecka
Instytut Sztuk Pięknych
Wydział Pedagogiczny i Artystyczny
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

**„Skąd przychodzimy?
Kim jesteśmy? Dokąd zmierzamy? ‘
Hommage dla rodziny. Wieleelementowy obiekt malarski**

Autor - mgr Anna Lehmann
Promotor dr hab. Aleksandra Gieraga, prof. ASP

Recenzja pracy doktorskiej mgr Anny Lehmann na wniosek Rady Wydziału Grafiki i Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi.

Podstawa recenzji

- opis dzieła artystycznego w języku polskim oraz abstrakt w języku angielskim;
- opis dzieła artystycznego w języku angielskim plus abstrakt w języku polskim;
- ponadto, uzyskano na własną prośbę:*
- szczegółowy wykaz wystaw oraz informacje o innych formach twórczej aktywności, co pozwoliło na szersze spojrzenie na Autorkę i Jej dzieło.

Mgr Anna Lehmann ukończyła Akademię Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, w 2004 roku. Dyplom magisterski uzyskała w Pracowni Malarstwa prowadzonej przez prof. Mariana Kępińskiego, na Wydziale Grafiki i Malarstwa. Na dyplom złożyły się obrazy o florystycznych motywach. Dopełnieniem malarstwa był aneks z grafiki - spójny tematycznie cykl

litografii, obrazujących - w różnych ujęciach i pozach postać kobiecą we wnętrzu. Litografie powstały w pracowni prof. Jerzego Grabowskiego oraz prof. Witolda Warzywodę.

Od 2014 roku, mgr Anna Lehmann jest studentką Środowiskowych Studiów Doktoranckich, prowadzonych na Wydziale Grafiki i Malarstwa ASP w Łodzi, w dziedzinie *sztuki plastyczne*, dyscyplinie *sztuki piękne*. Obecnie przygotowuje się do finalizacji przewodu doktorskiego.

Informacja o dorobku artystycznym w latach 2004 – 2016

(tj.: od ukończenia studiów magisterskich do otwarcia przewodu doktorskiego w ramach podjętych przez Annę Lehmann studiów doktoranckich).

Ujmując w liczbach, artystyczny dorobek Anny Lehmann przedstawia się następująco:

- autorstwo i upublicznienie 4 indywidualnych wystaw oraz uczestniczenie w 16 zbiorowych - krajowych i zagranicznych prezentacjach;
- realizacje projektów artystycznych w przestrzeni miejskiej.

Wystawy indywidualne:

2016 – Galeria *Ogród sztuki*, wystawa malarstwa Anny Lehmann, Konstaktynow Łódzki;

2015 – Galeria 526 „Oczekiwania”, wystawa malarstwa Anny Lehmann, Poleski Ośrodek Sztuk w Łodzi;

2005 – Galeria *Nad regalem*, Anna Lehmann, wystawa malarstwa, Miejska Biblioteka Publiczna, Łódź;

2004 - Galeria *Palmiarni*, „Phalenopsis”, wystawa malarstwa Anny Lehmann, Łódź.

Twórczość i kreacje

Spośród wielu wystaw o charakterze zbiorowym, szczególne znaczenie przypisuje się prezentacjom pokonkursowym. Ich prestiż warunkuje zazwyczaj gęstość „sita” jurorów i przekonanie środowiska, że to ostra i rzetelna ocena jest warunkiem sine qua non. Osiągnięciem tej miary dla Anny Lehmann było zakwalifikowanie prac do XXII Festiwalu Malarstwa Współczesnego w Szczecinie, wydarzenia w kulturze polskiej najwyższej rangi. Jako ważne odnotować należy uczestnictwo w wystawie zorganizowanej w ramach Międzynarodowego Biennale Obrazu - Quadroart, w Muzeum Historii Miasta Łodzi .

Podążając tropem nieco odleglejszych w czasie realizacji malarskich (dorobek z ostatnich lat studiów oraz pośrednio związany z ich ukończeniem), trudno pominąć cykl Phalenopsis (storczyki). Cykl tworzy czternaście „portretów” storczyków, z czego niemal wszystkie oparte są na jednakowym bez mała schemacie kompozycyjnym, tj. z sylwetą storczyka umieszczoną centralnie,

wzdłuż osi obrazu. Pogodny klimat. Plamy czystej barwy rozedrgane słońcem, nasycone i świetliste sprawiają, że z łatwością odnajdujemy rodowód tego malarstwa w ideach impresjonistów; w impresjonistycznym patrzeniu na świat i obrazowaniu go w tęczy barwach, bez używania czerni.

Zainteresowanie formalnymi aspektami obrazu oraz zależnościami formy i treści przynosiły pozytywne efekty – rozwijały biegłość malarskiej roboty, przyczyniając się do indywidualizowania formy artystycznej wypowiedzi. Kolejne cykle z wymienianych jako ważne – to „Okna” i bodaj najbardziej osobisty, inspirowany macierzyństwem Autorki „Oczekiwania”.

Tytułowe „Oczekiwania” to cykl obrazów, który stanowi rodzaj pamiętnika, swoisty zapis emocji i zmian wewnętrznych zachodzących pod wpływem doświadczenia życiowego jakim jest oczekiwanie i narodziny dziecka. Ów fakt wielce doniosły stał się – jak stwierdza Anna Lehmann we wstępie do opisu dysertacji doktorskiej - bezpośrednim impulsem do poszukiwań malarskich sposobów wyrazu rytmu w życiu jednostki, społeczeństwa, pokoleń..

Sięgnięcie po tytuł dzieła Paula Gauguina Doktorantka komunikuje już w pierwszych zdaniach opisu dzieła doktorskiego. Warto wspomnieć, iż współczesna sztuka otwarta na nowe, poszukująca, ambitna na sztukach wizualnych wszelkie akty: „cytowania”, zapożyczania, zawłaszczania, przetwarzania, remiksowania czy samplowania kultury, nie zadziwiają odbiorcy, przeciwnie – wykorzystywanie dzieł artystycznych sztuka zawłaszczania jest akceptowane, co więcej – rozwija się zupełnie dobrze pod oficjalnym terminem – appropriation art. Dość wspomnieć głośną wystawę w Zachęcie – Narodowej Galerii Sztuki w Warszawie, w 2015 r.

DZIEŁO DOKTORSKIE stanowi przestrzenny obiekt malarski, składający się z 365 modułów, co dokładnie stanowi liczbę dni w roku - automatyczne budząc skojarzenia z rokiem kalendarzowym. Każdy moduł jest materialnym odpowiednikiem jednego dnia, (w zasadzie doby), stąd też ustalono, że liczba 24, wyrażająca ilość godzin na dobę będzie tożsama z długością boku każdego modułu wyrażoną w centymetrach w zapisie 24cm x x24 cm, informującym dodatkowo, że formą modułu jest kwadrat.

Moduły zgrupowane zostały w tygodniowe sekwencje: „5” i „2”, przy czym „5” oznacza dni powszednie, „2” – weekendowe. Określona została także grubość płyt modułowych – kwadraty z cyfrą „5” - 2 cm i dodatkowo litera „A”. dni weekendu – 3 cm jednakowo dla soboty „B” i niedzieli „C”.

Ponadto, moduły różnicuje struktura powstała z kolejnych nałożeni warstw farby. Pierwsza z nich jest podmalówka ciemnoszara dla modułów A, jasnoszara dla modułu B i biała dla modułu C. W modułach wyróżniono strażkami farby liczby minut i tak minuty nocne od północy do wschodu

słońca czarną farbą, minuty dzienne od wschodu do zachodu słońca farbą białą a minuty od zachodu słońca do północy siatką czarną.

Punktem wyjścia, jednocześnie czynnikiem determinującym powstanie obiektu stał się czas, Przyjmując za jego jednostkę w największym rozszerzeniu okres jednego roku, określono w kolejności jego „interwały”- miesiąc, tydzień, dzień, godzina, minuta.

Tu również Doktorantka bardzo skrupulatnie opisała sposób szyfrowania idei i treści dzieła doktorskiego.

Trzeba przyznać, że opis samego obiektu malarskiego stanowiącego dzieło doktorskie jest wyjątkowo rzetelnie opracowany. Dotyczy to zarówno samego aktu jego powstawania opartego na logice następstw i syntezy treści. Warto podkreślić też kulturą języka oraz znajomością terminów i pojęć świadczących o profesjonalizacji języka.

Szczególnie ważne dla mnie jest socjologiczne podejście - precyzuje swoje artystyczne emploi Anna Lehmann, jednocześnie wyjaśniając - gdyż bliskie mi jest stanowisko dające możliwość rozumienia człowieka w perspektywie tworzonych przez niego relacji z innymi”. Autorka pracy zakłada, iż tworzenie projektów artystycznych dotyczących problematyki społecznej, ukierunkowanych na nią nie tylko rozszerzy obecny paradygmat sztuki, może też – dodajmy - zainicjuje - niezwykle istotny dzisiaj proces budowy nowego fundamentu, nowej roli i zasad funkcjonowania artysty w sferze publicznej.

W tym oto nurcie praktyk artystycznych – patrząc na nowe możliwości ekspresji, szukając równowagi między formą a zawartością semantyczną . W moim przekonaniu, pani Anna Lehmann wychodząc poza obszar sztuki, osadzając swoją pracę na pograniczu dyscyplin sztuki i nauki ma świadomość, że poruszać się będzie w odmiennych obszarach i systemach językowych ponieważ domeną nauki są zjawiska powtarzalne – one to, oczyszczone z indywidualnych pierwiastków, uogólnione, budują wiedzę. Obiektywizacja wyklucza w poznaniu naukowym to, co jednostkowe, odstępstwo od normy, które nauka nazwie “cudactwem”, “wybrykiem”, dla sztuki skłaniającej się ku subiektywnej prawdzie będzie fenomenem. Nauka, zajęta egzystencją materialną niewiele ma do powiedzenia na temat człowieka w sensie indywidualum, jego wartości ludzkich – duchowych i moralnych. Duchowość, przestrzeń indywidualna niedostępna logicznemu poznaniu, wymyka się również jakimkolwiek próbom usystematyzowania. Poszerzając swój obszar o sztukę, pedagogika otrzymuje inne jakościowo instrumentarium, umożliwiające wejście w życie wewnętrzne, zrozumienie indywidualnych ambicji, potrzeb, uzyskuje tym samym unikalną szansę kształtowania człowieka.

„Skąd przychodzimy? Kim jesteśmy? Dokąd zmierzamy?” – stawiając kluczowe dla człowieka pytania, podejmując próbę dotarcia gdzieś głębiej czy może gdzieś indziej w dążeniu odkrycia

prawdy odpowiedzi, Gauguin jawi się jako artysta-filozof rozważający sens ludzkiej egzystencji. Przemawia językiem najlepiej sobie znanym – wykorzystującym symboliczny potencjał malarstwa, jego energię. Sięgając po nazwę najcenniejszego dzieła Paula Gauguina, wykorzystując ją jako tytuł własnej rozprawy doktorskiej,

Pani Anna Lehmann zwraca uwagę na ciągłość i aktualność zjawisk i procesów zachodzących w świecie człowieka.

Problemy, których dziś doświadczamy są niemniej aktualne niż w czasach, gdy drażyły duszę Gauguina, a również i rzesze innych artystów, którzy wobec zawirowań współczesnego świata i załamania się – niepodważalnych, jak można było sądzić aksjologii, szukają własnej tożsamości.

Sięgnięcie po tytuł dzieła Paula Gauguina Doktorantka podkreśla już w pierwszych zdaniach opisu dzieła doktorskiego. Warto wspomnieć, iż współczesna sztuka otwarta na *nowe*, poszukująca, ambitna wykorzystuje chętnie wszelkie akty cytowania, zapożyczenia, zawłaszczania, przetwarzania, remiksowania co więcej działania te rozwija swobodnie pod oficjalnym terminem – appropriation art..

W drugiej części tytułowej triady - Hommage dla rodziny/ hołd dla rodziny podkreśla wartość więzi rodzinnych znajduje dla nich odniesienia w sztuce, czemu poświęca rozdział niniejszego opisu. Stara się dowieść, iż pojęcia takie jak struktura, rytm, moduł i czas są obecne w codziennym życiu, podobnie jak i w sztuce.

Uwagi:

1. W wykazie prac malarskich zamieszczonym w dokumentacji wystawy indywidualnej, która miała miejsce w galerii „Ogród sztuki”, w Konstancynie Łódzkim w 2016 r.; Anna Lehmann przedstawiła dwa cykle: w pierwszym - „Phalenopsis. Kolekcja dyplomowa. Kontynuacja, tylko 4 prace malarskie są nowe z 2015 roku. Pozostałe 10 datowane są na rok 2005 i 2004. W drugim cyklu „Okna”, wszystkie obrazy powstały w 2004 r.

2. Niepokoi też, użyty w wykazie prac malarskich termin „Kolekcja dyplomowa” ponieważ sugeruje, że prace stanowiące dyplom magisterski wykorzystane są podwójnie.

Podsumowanie i konkluzja

Analizując przedstawioną do recenzji pracę doktorską stwierdzam, że pani magister - Anna Lehmann dowiodła, iż spełnia ona wymagania proceduralne, uprawniające do nadania stopnia doktora sztuki. Uważam też, że spełnione zostały wymagania w zakresie formalnym i artystycznym.

Przedstawiona do obrony przez panią Annę Lehmann praca doktorska *Skąd przychodzimy? Kim jesteśmy? Dokąd zmierzamy? Hommage dla rodziny. Wieloelementowy obiekt malarski*, spełnia wymagania przewodu doktorskiego, w tym określone w: *Art. 13. Ustęp 1. Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1198). Praca doktorska pani Lehmann stanowi oryginalne dokonanie artystyczne i świadczy o zaawansowanych umiejętnościach oraz o ukształtowanej świadomości twórczej, niezbędnej do nadania tytułu doktora sztuki i wynikających z niego uprawnień.

Wobec powyższego, wnioskuję do Wysokiej Rady Wydziału Grafiki i Malarstwa ASP w Łodzi o nadanie mgr Annie Lehmann stopnia doktora sztuki w dziedzinie *Sztuki Plastyczne*, w dyscyplinie *Sztuki Piękne*.

07.01.2019 r.